

Beérkezett könyvek

PSZICHOLÓGIATÖRTÉNET ÉS
TUDOMÁNYTÖRTÉNET

DANZIGER, KURT: *Marking the mind. A history of memory.* Cambridge University Press, Cambridge, 2008, vii + 304 oldal, 24.99 £

A mai elméletorientált pszichológiatörténet-írás doyenje ebben a kötetében az emlékezetkutatás fogalomtörténetét mutatja be. Sajátos társadalmi beágyazást követő stílusában rendszerezi az anyagot olyan kérdésekben, mint az emlékezet egyénítése és társas modelljei, az emlékezet elhelyezése, emlékezeti fajták, a metaforák legyőzhetetlensége az emlékezetkutatásban, az igazság és az emlékezet viszonya, idői én megőrzése. Izgalmas fogalmi elemzéseket kapunk, amelyek nemcsak az esztétörténész, hanem a kísérleti kognitív pszichológus számára is érdekesek.

FARKAS, KATALIN: *The subject's point of view.* Oxford University Press, Oxford, 2008, xxvii + 197 oldal, 27.50 £

A CEU filozófiatanára újszerű feladatra vállalkozik. Az elmefilozófia körében érvelve megmutatja, hogy a ma oly népszerű Descartes-kritika nem minden vonása megalapozott. Fogalmi érveket sorol fel amellet, hogy a szubjektivitás nézőpontja megtartható mint sajátos privilegizált ismeretforrás. A nézőpontérvelés a pszichológusok számára is fontos fogódzó, vagy ha objektívista elkötelezettségűek, fontos vitapont lesz.

MOSONINÉ FRIED JUDIT és TOLNAI MÁRTON (szerk.): *Tudomány és politika.* Typotex, Budapest, 2008, 248 oldal, 2900 Ft

Javarészt az MTA tudománypolitikával szinte hivatalból foglalkozó elemzőinek írásai az utóbbi évtizedek megváltozó viszonyáról tudomány és társadalom kapcsolatában. A cím értelmiségriasztó második fele ugyanis nem annyira a „nagypolitikát”, hanem a társadalmat mint megrendelőt takarja. Gazdag s hasznos kiindulás a könyv a tudomány és társadalom viszonyának megváltozását, a stratégiai döntésmegalapozást és a hálózatos tudománymodelleket elemzők számára. Hiánya azonban, hogy a magyar helyzetről – nem mindig érthető szemérmességgel – igen keveset mond.

KOGNITÍV IDEGTUDOMÁNY

IACOBINI, MARCO: *Mirroring people. The new science of how we connect with others.* Farrar, Straus and Giroux, New York, 2008, 304 oldal, 25.00 US \$

A szerző maga is agyi képalkotással, ezen belül a tükörneuron-rendszerrel foglalkozik. A könnyed stílusú könyv, miután bemutatja a tükörneuron-rendszert, ennek implikációit tekinti át az utánzás, az empátia, a nyelvkeletkezés, a szocializáció kiváló megértésében.

CHANGEUX, JEAN-PIERRE. *Du vrai, du beau, du bien. Une nouvelle approche neuronale.* Odile Jacob, Párizs. 2008, 544, oldal, 29 €

A nálunk is jól ismert francia neurobiológus évtizedek óta a nagy tekintélyű *Collège de France* professzora. Ez a kötete az évtizedek során a „művelt nagyközönségnek” tartott előadásait mutatja be. Négy nagy részből áll. Az első rész az idegtudós felfogását mutatja be a kultúráról, beleértve a művészet és etikai értelmezését is idegtudományi szempontból. A második rész a nyelv és tudat neurobiológiáját tekinti át. A harmadik rész a rendszerközpontú neurobiológus Changeux eredményeit összegzi, a szinapszisokról, az agy epigenézisének szelektációs modelljéről, genetika s idegtudomány viszonyáról, a nagy neurális rendszerek viszonyáról. A negyedik rész, a 2006-os előadássorozat önreflexió: Changeux bemutatja, hogyan fejlődött felfogása a *Neuronális ember* (1983) óta, s hol áll szerinte ma a (kognitív) idegtudomány. Rendkívül izgalmas, sokszor személyes olvasmány, amely a sokoldalú szerző valódi perspektívaalakító erejét mutatja be.

GAZZANIGA, M. S.: *Human: The science what makes us unique.* Harper Collins, New York, 2008, xii+ 447 oldal, 27.50 US \$

A kiváló pszichobiológus esszéisztikus szintetizáló könyve. Könnyed stílusban mutatja be az emberi létmód, valamint az etológia és idegtudomány összekapcsolódásának eredményeit. Miért nem jó csimpánzokkal randevúzni, hogyan vagyunk a művészet révén praktikus dualisták, mi biztosítja az idegrendszerben különleges szocialitásunkat. Ilyen kérdések köré szervezi a szerző szinte játékos anyagbemutatóját.

SZEMÉLYISÉG-LÉLEKTAN

SELIGMAN, MARTIN, E. P.: *Autentikus életöröm. A teljes élet titka.* Laurus Kiadó, Győr, 2008, 381 oldal, 3480 Ft

A sok talmi értékű életmód-alakításra hivatott könyv között a pozitív pszichológiai mozgalom egyik vezéralakjának munkája üdítő kivétel. Személyes példákkal érvel, ebben hasonlít az életmód-magazinok stílusra. Ugyanakkor téziseit világosan alátámasztja a „mellékesen” megadott lábjegyzetes irodalommal. Két fő témája a pozitív érzelmek kultivációja és az emberi kapcsolatok ápolása. Ezeket mind a család, mind a munka összefüggéseiben bemutatja, s szellemes önköltős módszereket is kapcsol megértésükhöz.

PINKER, SUSAN: *The sexual paradox. Troubled boys, gifted girls and the real difference between the sexes.* Atlantic Books, London, 2008, 340 oldal, 12.99 £

A kanadai gyakorló pszichológus könyve már három országban jelent meg egy év alatt (Kanada, USA, Anglia). A siker nem véletlen. Valóban érzékeny gyakorló pszichológusként mélyed el a nemi különbségek vitatott irodalmában. Világosan összefoglalja a kísérletezők tényanyagát, hogy azután alaposan elemezze, mi tény, mi legenda, s mi kontextuális hatás a sorsszerűségben. A finom elemzés rámutat arra, hogy valóban több például a magatartási és tanulási zavaros fiú, mint lány, de a klinikai statisztikákat torzítja a lányok nagyobb társas alkalmazkodása. Vagy. A női vezetők végső sikereit valóban akadályozza biztonságra törekvésük s kilépésük a versenyhelyzetből, de azért a férfi elnyomás is tényező. Ritka sokoldalú könyv e vitatott területen, elméleti, személyiséglélektani és oktatási szempontból egyaránt hasznos új hang.

Készítette: Pléh Csaba